

УДК 338.2

ДЕРЖАВА ЯК ГАРАНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УМОВ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТА ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

© Т. П. Романенко

В статті здійснено аналіз підприємницької діяльності як самостійної, ініціативної, систематичної, на власний ризик господарської діяльності, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями). Ця діяльність здійснюється з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку. Виявлено сутність і напрямки державного регулювання підприємництва як впливу держави на діяльність підприємницьких структур з метою сприяння та забезпечення умов їх ефективного функціонування. Розкрито напрямки, за якими здійснюється державна підтримка підприємницької діяльності та обґрунтовано тенденції їх розвитку. Проаналізовано антимонопольне законодавство та його роль у цивілізованій конкурентній боротьбі. Як висновок розкрито взаємовідносини суспільства та економіки, що розвиваються стрімко та невпинно, залежно від структури суб'єктів господарювання, а також впливу зовнішніх умов, що формують суспільні взаємовідносини.

***Ключові слова:** підприємництво, підприємець, економіка, бізнес, державна підтримка підприємницької діяльності, антимонопольне регулювання, конкуренція, суспільство*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями

Підприємництво - найбільш розгалужений та поширений у світовій та вітчизняній практиці вид господарської діяльності. У ньому присутні всі ознаки саме господарської діяльності, і водночас воно має свої специфічні риси. Можна виділити такі характерні ознаки підприємницької діяльності: ініціативна і майново-розпорядна самостійність підприємця; ризикованість; систематичний, професійний характер; спрямованість на систематичне отримання прибутку завдяки досягненню економічних і соціальних результатів; регулювання державою (державна реєстрація як суб'єкта саме підприємницької діяльності).

Актуальність теми дослідження

Визначення підприємницької діяльності є поширеним у господарському законодавстві і відбиває найбільш характерні риси цього виду господарської діяльності. У той же час воно не є повним, як є неповними переважна більшість відомих визначень у законодавстві. Щодо даного визначення підприємницької діяльності, то в ньому відсутня, на наш погляд, суттєва ознака цієї діяльності — її тісний зв'язок з державним регулюванням. Держава не може стояти осторонь від процесів, що відбуваються у цій сфері. Вона змушена виконувати цю функцію, оскільки підприємці, реалізуючи свій приватний інтерес, можуть спричиняти і часто-густо спричиняють на практиці шкоду суспільному інтересу. Тому держава у процесі такої регламентації утворює публічні

засади, суспільний інтерес, одночасно узгоджуючи його з приватним інтересом підприємців.

Виходячи з цього можна уявити собі, що законодавство, яке регулює відносини у сфері підприємництва, є досить складним за своєю структурою і змістом. З іншого боку, неважко зрозуміти, наскільки хибним був би шлях врегулювання цих відносин окремими частинами та й ще різними галузями права (цивільним, адміністративним, фінансовим, податковим та іншими).

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми, на яку спираються автори

Підприємницька діяльність як перспективна сфера економічного розвитку вивчалася багатьма вітчизняними та зарубіжними вченими – економістами досить довгий період часу. У сучасній вітчизняній економічній, філософській, психологічній, соціологічній і політологічній літературі вивчення й аналіз підприємництва як особливого суспільного явища пов'язане з іменами З. Варналія, А. Гальчинського, А. Кредісова, І. Лукінова, М. Михальченка, С. Мочерного, Ю. Павленка, Ю. Пачковського, Ю. Пахомова, В. Пилипенка, В. Сизоненка, С. Соболя, Є. Суїменка, А. Філіпенка та ін. Однак багато проблем залишаються поза увагою дослідників. Так, особливого значення набуває вивчення взаємозв'язку процесів розвитку підприємництва із соціальними, політичними, ідеологічними процесами, що відбуваються в сучасному українському суспільстві.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Проблемна ситуація

Розкрити сутність знання стану і тенденцій розвитку підприємництва, окреслення його зв'язків і залежностей від інших структурних елементів суспільства дозволяє більш чітко і конкретно виявляти основні проблеми і визначати шляхи становлення і розвитку підприємництва в Україні.

Мета наукового дослідження – здійснити концептуалізацію функцій держави як гаранта забезпечення умов для підприємницької діяльності.

Дана мета реалізується в наступних задачах:

- здійснити аналіз підприємництва як самостійної, ініціативної, систематичної, на власний ризик господарської діяльності, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку;
- виявити сутність і напрямки державного регулювання підприємництва як впливу держави на діяльність підприємницьких структур з метою сприяння та забезпечення умов їхнього функціонування;
- розкрити, за якими напрямками здійснюється державна підтримка підприємницької діяльності та обґрунтувати тенденції їх розвитку; проаналізувати антимонопольне законодавство та його роль у цивілізованій конкурентній боротьбі;

- розкрити взаємовідносини суспільства та економіки, що розвиваються стрімко та невпинно, залежно від структури суб'єктів господарювання, а також впливу зовнішніх умов, що формують суспільні взаємовідносини.

Обговорення проблеми

Підприємництво - це самостійна, ініціативна, систематична, на власний ризик господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання (підприємцями) з метою досягнення економічних і соціальних результатів та одержання прибутку [2, гл.4, ст.42].

Підприємницька діяльність є таким видом господарської діяльності, який розвивається на ринкових засадах. Саме ринкове господарство, як відомо, пройшло декілька етапів розвитку: від повної незалежності, свободи суб'єктів такої діяльності від будь-якого втручання держави до початку активного вторгнення держави та регулювання діяльності підприємців у період розвинутого капіталізму (кінець ХІХ ст.). І якщо раніше така діяльність переважно мала назву торговельної, то у період промислової революції вона стала більшою за обсягом, поширивши свою сферу також на процес виробництва товарів, виконання робіт та надання послуг.

Таким чином, відносини у сфері підприємницької діяльності об'єктивно потребують системного правового регулювання, що базується на гармонійному поєднанні приватних і публічних інтересів [3 - с.62].

Державне регулювання підприємництва - це вплив держави на діяльність підприємницьких структур з метою сприяння та забезпечення нормальних умов їхнього функціонування.

Держава може бути своєрідним гарантом окремих суб'єктів підприємництва, не допускаючи їх банкрутства, якщо це може призвести до несприятливих наслідків для всієї економіки. Вона виступає як покупець, закупаючи товар і послуги підприємців для державних потреб. Держава здійснює функції власника стосовно державної власності, а також бере участь у підприємствах, заснованих на поєднанні приватної та державної власності. Виступаючи в ролі менеджера економіки, держава широко використовує фінансову, монетарну політику та політику планування.

Державне регулювання економіки здійснюється шляхом соціально-економічного прогнозування через антимонопольну політику і розвиток конкуренції, державну стандартизацію, метрологію і сертифікацію, систему оподаткування, інших форм регулюючого впливу держави. Нарівні з нормативно-правовим регулюванням відповідних сфер господарювання для економічної діяльності держави характерна розробка комплексних і регіональних програм. Регулювання економіки є інструментом, що використовується державою для впливу на діяльність у сфері економіки, але це не єдиний інструмент, що використовується з такою метою. Воно ґрунтується на законодавстві, але ця характеристика притаманна не тільки йому, а переважній більшості засобів державного впливу на економіку.

В сучасних умовах для нормального функціонування та розвитку підприємницької діяльності державою мають бути створені наступні **умови** [2, 14 – с.86]: стабільність національної грошово-кредитної системи; послаблення податкового навантаження, стабілізація податкової системи за рахунок надання податкових канікул або зменшення ставок податків; забезпечення правоохоронного захисту активів та фінансової документації підприємницьких структур від рейдерських захватів, тощо; забезпечення сталого розвитку та підтримки у правовій сфері; підтримка тісної взаємодії підприємницьких структур із комерційними банками, науково-дослідними та навчальними центрами, консалтинговими організаціями, організаціями публічної сфери, тощо; активна фінансова та матеріально-технічна підтримка підприємництва; ефективний захист промислової та інтелектуальної власності; забезпечення ефективної політики реалізації та системи регулювання підприємницької діяльності державними органами; урегулювання вітчизняного законодавства відповідно до міжнародних норм та стандартів, тощо.

Підприємницька діяльність має і свої ознаки (особливості), а саме: розвиток корпоративного бізнесу; розширення кредитно-фінансової сфери у розвитку ринкової інфраструктури; розширення ролі значення орендних відносин; активний розвиток електронної комерції та інформаційних ресурсів; розвиток у межах великих корпорацій внутрішнього підприємництва; створення різноманітних підприємницьких структур, які мають право на добровільних засадах об'єднувати свою діяльність, у т.ч. у публічній сфері

На сучасному етапі розвитку України суттєвим елементом державної підтримки бізнесу є дерегулювання підприємницької діяльності, яке означає: спрощення порядку створення, реєстрації та ліквідації суб'єктів підприємництва; скорочення переліку видів підприємницької діяльності, що підлягають ліцензуванню та патентуванню, потребують одержання сертифікатів і будь-яких інших дозволів на здійснення підприємництва; обмеження кількості перевірок і права контролю за діяльністю суб'єктів підприємництва; спрощення процедури митного оформлення вантажів у процесі здійснення експортно-імпортних операцій; забезпечення послідовності та стабільності нормативно-правового регулювання підприємництва.

Інституційні засади державної підтримки підприємницької діяльності включають: наявність організаційної структури; наявність ринкової інфраструктури; інформаційно-консультаційне забезпечення підприємництва; кадрове забезпечення; науково-методичне забезпечення; моніторинг державної підтримки.

Метою державної підтримки підприємницької діяльності є:

- створення умов для позитивних структурних змін в економіці України;
- сприяння формуванню і розвитку підприємництва, становлення підприємництва як провідної сили в подоланні негативних процесів в економіці та забезпечення сталого позитивного розвитку суспільства;
- підтримка вітчизняних виробників;

- формування умов для забезпечення зайнятості населення України, запобігання безробіттю, створення нових робочих місць.

Державна підтримка підприємницької діяльності здійснюється за такими **напрямами:**

формування інфраструктури підтримки і розвитку підприємництва, організація державної підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів підприємництва;

встановлення системи пільг для суб'єктів підприємництва; запровадження спрощеної системи оподаткування, бухгалтерського обліку та звітності; фінансово-кредитна підтримка підприємництва;

залучення суб'єктів підприємництва до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення поставки продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб.

Програми підтримки підприємництва включають положення про:

- фінансово-кредитну та інвестиційну підтримку суб'єктів підприємництва;
- забезпечення участі суб'єктів малого підприємництва у виконанні поставок для державних, регіональних та місцевих потреб;
- вдосконалення нормативно-правової бази у сфері підприємницької діяльності;
- сприяння створенню інфраструктури розвитку підприємництва;
- пропозиції щодо встановлення системи пільг для суб'єктів підприємництва, у тому числі пом'якшення податкової політики;
- допомогу в матеріально-технічному та інформаційному забезпеченні.

Держава сприяє створенню ефективної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для підприємницької діяльності, розробленню навчальних планів, програм і методичних посібників для підготовки підприємців залежно від рівня їх базової підготовки, термінів навчання, для підвищення кваліфікації учителів і викладачів, використання державних телерадіоканалів для навчання широких верств населення основ підприємницької діяльності.

Сприяння розвитку підприємництва в Україні також передбачає: проведення комплексу наукових досліджень, пов'язаних з проблемами розвитку підприємництва; розроблення та впровадження нових підходів і методів щодо аналізу та прогнозування розвитку цього сектору економіки; вивчення світового досвіду з питань формування державної політики сприяння розвитку підприємництва.

Функціональні (цільові) форми та методи державної підтримки підприємництва умовно можна розділити на такі складові: матеріально-технічна підтримка; науково-технічна (інноваційна) підтримка; фінансово-інвестиційна підтримка; податкове регулювання та сприяння самофінансуванню бізнесу; зовнішньоекономічне регулювання та захист національних підприємств; екологічне регулювання бізнесу.

Розвиток підприємництва потребує створення розвинутої системи інформаційно-консультаційного забезпечення та інфраструктури, що підтримує

її діяльність. Основним елементом такої системи має бути мережа регіональних інформаційно-аналітичних центрів, які в майбутньому інтегруються в єдину інформаційну систему.

Державне регулювання фінансового забезпечення діяльності підприємств передбачає застосування інструментів бюджетної, податкової, грошово-кредитної та інших напрямів політики.

Умови формування та управління власністю в державі

Соціально-економічною основою функціонування будь-якої економічної системи є відносини власності.

Власність — соціологічна категорія, яка охоплює низку підсистем суспільних відносин (економічних, соціальних, правових, психологічних тощо), які прямо та опосередковано стосуються привласнення предметів природи у процесі праці та привласнення матеріальних і духовних благ.

Власність є комплексом відносин, багатомірним і багатоступеневим явищем, яке формує соціально-політичну структуру суспільства. Розрізняють соціальні, політичні, морально-психологічні та ідеологічні аспекти власності.

Складовими власності є відносини володіння, розпоряджання і користування.

Володіння характеризує належність об'єкта власності конкретному суб'єкту, фактичне панування суб'єкта над об'єктом власності.

Розпоряджання – це здійснюване власником або делеговане ним іншим економічним суб'єктам право прийняття управлінських рішень з приводу функціонування і реалізації об'єкта власності.

Користування (використання) – процес виробничого застосування і споживання корисних властивостей об'єкта власності, створених за його участю благ.

Розрізняють такі форми власності: індивідуальну, колективну та державну власність. Носіями індивідуальної власності є індивіди, домашні (сімейні) господарства [13].

Колективна власність реалізується через діяльність корпорацій, кооперативів, трудових колективів, релігійних і громадських об'єднань, організацій. Серед державних суб'єктів власності розрізняють загальнодержавні, територіально-регіональні (комунально-муніципальні служби тощо), галузеві (міністерства та відомства). Об'єктами державної власності є засоби виробництва, земля, її надра, рослинний і тваринний світ, робоча сила та результати її діяльності – предмети матеріальної та духовної культури, цінні папери, гроші тощо. Визначальними серед них є засоби виробництва. Саме власність на засоби виробництва характеризує сутність відносин власності.

Функціонування, пріоритетність певних форм, видів власності пов'язані з економічною політикою держави, яка встановлює певний господарський порядок, визначає економічні, правові, морально-психологічні межі його функціонування, постійно здійснює заходи для його підтримання,

удосконалення, оновлення елементів відповідно до потреб економічної ситуації.

Економічна політика виконує такі функції:

1. Створення економічних, правових, політичних, морально-психологічних умов, орієнтованих на надання кожному суб'єкту (індивіду, групі, організації та ін.) реальних можливостей для раціонального господарювання.

2. Регулювання системи прийняття господарських рішень, для того щоб засоби виробництва належали ефективним власникам, здатним раціонально і прибутково їх використовувати.

3. Забезпечення стабільних, максимально передбачуваних і сприятливих макроекономічних умов для господарської діяльності.

4. Створення умов і стимулів для ощадливого використання ресурсів, виробництва якісних товарів і послуг.

5. Надання суб'єктам господарської діяльності інформації, забезпечення їм можливостей щодо одержання інформації, необхідної для складання і реалізації господарських програм і планів.

6. Реалізація раціональної політики доходів, спрямованої на подолання соціально-майнової диференціації за допомогою прогресивного оподаткування, забезпечення достатньої платоспроможності всіх верств і груп населення.

Антимонопольне законодавство та його роль цивілізованій конкурентній боротьбі

Правову основу системи захисту економічної конкуренції становлять Конституція України та Закони України «Про Антимонопольний комітет України», «Про захист економічної конкуренції» і «Про захист від недобросовісної конкуренції». Центральне місце в системі захисту економічної конкуренції в Україні посідає Антимонопольний комітет України, головною метою діяльності якого є забезпечення державного захисту конкуренції у підприємницькій діяльності та у сфері державних закупівель (ст. 1 Закону України «Про антимонопольний комітет України» [14], рис. 1).

Однією з умов забезпечення підприємницької діяльності є антимонопольне регулювання, яке передбачає: регулювання розподілу та місткості ринків; тарифне регулювання експортно-імпортних операцій; використання державних замовлень та контрактів; встановлення стандартів та показників якості товарів та послуг; декларування змін цін та встановлення обмежень вищої межі рівня цін і тарифів, а також регулювання певних норм рентабельності.

Суспільна (громадянська) складова системи захисту економічної конкуренції включає недержавні інституції, діяльність яких сприяє утвердженню в суспільстві чесних звичаїв у підприємстві, розвитку добросовісної, суспільно корисної конкуренції.

Рис. 1 Забезпечення державного захисту конкуренції антимонопольною діяльністю

Основним завданням Антимонопольного комітету України є участь у формуванні та реалізації конкурентної політики в частині [7]:

- здійснення державного контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції на засадах рівності суб'єктів господарювання перед законом та пріоритету прав споживачів, запобігання, виявлення і припинення порушень законодавства про захист економічної конкуренції;

- контролю за концентрацією, узгодженими діями суб'єктів господарювання та регулюванням цін (тарифів) на товари, що виробляються (реалізуються) суб'єктами природних монополій;
- сприяння розвитку добросовісної конкуренції;
- методичного забезпечення застосування законодавства про захист економічної конкуренції;
- здійснення контролю щодо створення конкурентного середовища та захисту конкуренції у сфері державних закупівель.

У сфері розвитку конкурентної культури суспільства до першочергових завдань належать, зокрема [6]: налагодження взаємодії з громадськими організаціями (спілками, професійними об'єднаннями) підприємців, які функціонують на основі професійних кодексів етики (кодексів честі) і охоплюють підприємців за різними галузями і напрямками діяльності; сприяння створенню умов для функціонування громадських організацій, професійних об'єднань, які представляли б інтереси певної галузі, споживачів тощо у сфері конкурентних правовідносин; пропаганда цінностей добросовісної конкуренції із використанням засобів масової інформації, включно спеціальні освітні програми.

За змістом система державного захисту економічної конкуренції, яка склалася в Україні, передбачає [6]:

- виявлення та припинення протиправних дій, які призводять або можуть призвести до недопущення, усунення або обмеження конкуренції внаслідок узгодження поведінки суб'єктів господарювання (антиконкурентні узгоджені дії), зловживання ринковою владою суб'єктами господарювання, які займають монопольне (домінуюче) становище, або дій державних органів;
- виявлення та припинення протиправних дій, які призводять або можуть призвести до спотворення конкуренції внаслідок дій суб'єктів господарювання (недобросовісна конкуренція), або державних органів;
- запобігання недопущенню, усуненню, обмеженню або спотворенню конкуренції шляхом внесення відповідних пропозицій до інших державних органів, формування конкурентної свідомості в суспільстві;
- запобігання негативному впливу рішень державних органів на конкуренцію шляхом попереднього погодження проєктів рішень органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю;
- запобігання можливостям обмеження конкуренції внаслідок набуття ринкової влади шляхом попереднього контролю за концентрацією суб'єктів господарювання (злиттями, придбаннями, набуттям суб'єктами господарювання контролю один над одним в інший спосіб, спільним створенням підприємств);
- запобігання недопущенню, усуненню або обмеженню конкуренції внаслідок узгодження поведінки учасників ринків шляхом попереднього контролю за узгодженими діями суб'єктів господарювання.

На сьогодні реальний розвиток конкурентних засад в економіці належить до основних пріоритетів здійснення ринкових реформ в Україні.

Трансформаційний характер вітчизняної економіки вимагає враховувати факти, фактори та явища, які мають або можуть мати значний вплив на створюване конкурентне середовище. По-перше, це співвідношення монопольної та ринкової влади в економіці та пов'язаний з цим стан потенційної конкуренції. Потенційна конкуренція змушує фірми визначати обсяги виробництва та ціни так, як це вони робили б в умовах конкуренції і таким чином забезпечує одержання суспільне корисних результатів. По-друге, це орієнтація на те, що перехідна економіка з часом повинна набути рис відкритої економіки. А відкрита економіка – це економіка, в якій фактори виробництва відчують сильний вплив світових цін. В умовах переходу до ринку і збереження високого рівня монополізації виробництва без впливу зовнішньої конкуренції можливе не тільки зменшення, а навіть збільшення цін внутрішнього ринку. Антимонопольне регулювання - це цілеспрямована державна діяльність, що здійснюється на підставі і в межах, що допускаються чинним законодавством, щодо встановлення та реалізації правил ведення економічної діяльності на товарних ринках з метою захисту добросовісної конкуренції та забезпечення ефективності ринкових відносин [6]. Отже, антимонопольне законодавство є найважливішою складовою сучасної економіки. Сфера його функціонування зачіпає інтереси не тільки виробників, але і споживачів, забезпечуючи одним можливість реалізувати свій товар на ринку в умовах конкурентної боротьби, а іншим - оптимальні ціни на товари і послуги.

Механізми взаємодії суспільства та економіки

Відповідно, зв'язок економіки та суспільства забезпечує цілісне вивчення економіки як складної системи, у якій функціонують соціальні суб'єкти економічної діяльності, від поведінки яких залежать кінцеві результати економічного розвитку.

Активність суб'єктів суспільства залежить від стану і регулятивних можливостей економічної культури; місця і ролі соціальних груп у структурі економічних зв'язків; динаміки їх переміщення й ієрархії цієї структури; здатності специфічних соціальних механізмів регулювати економічні відносини.

Взаємовідносини суспільства та економіки розвиваються стрімко та невпинно, залежно від структури суб'єктів господарювання, а також впливу зовнішніх умов, що формують суспільні взаємовідносини. Взаємодія громадян країни у сфері економіки спрямована, перш за все, на отримання певних благ та послуг, а також на перерозподіл доходів з метою забезпечення соціальної справедливості в суспільстві [14], (рис.2).

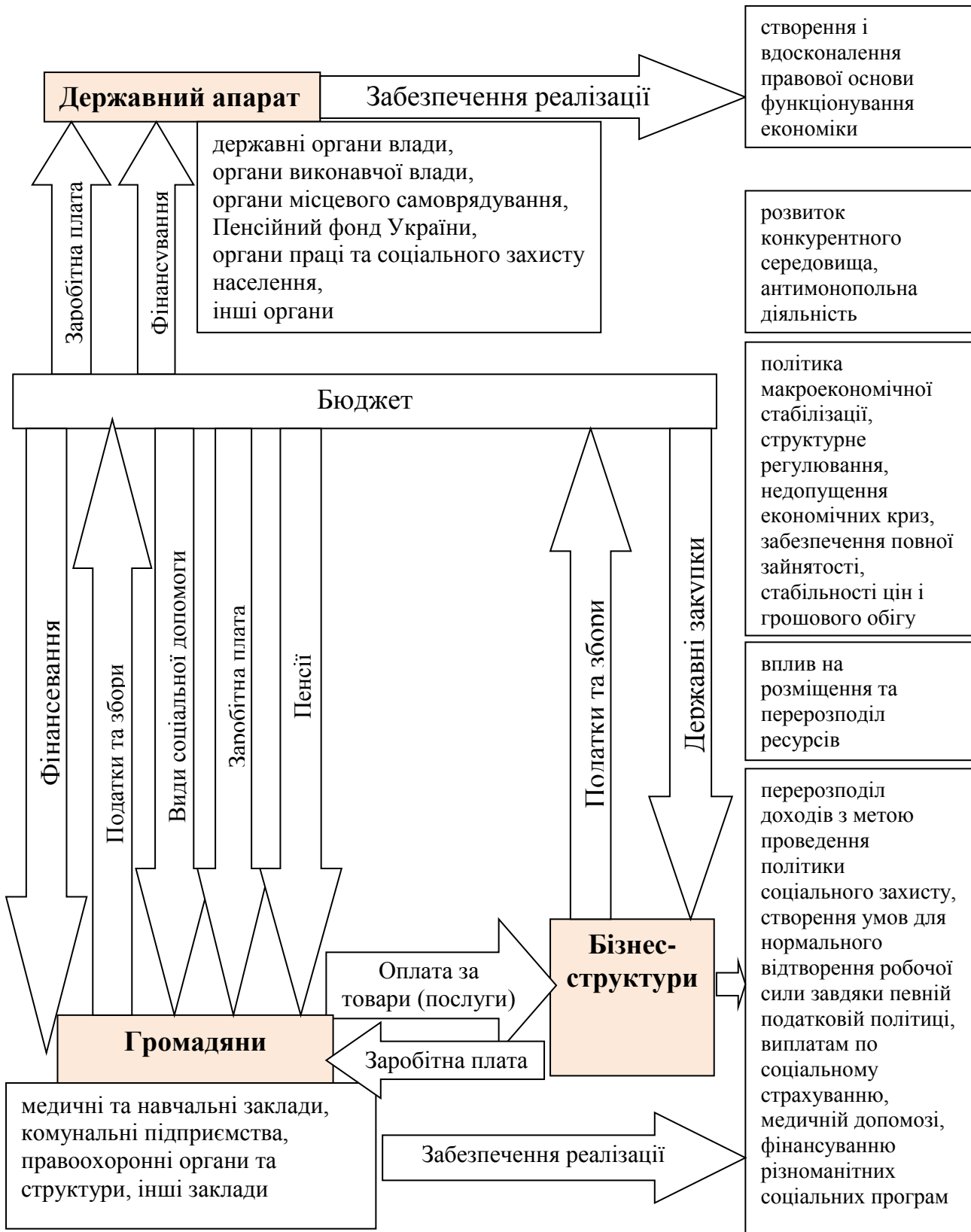

Рис.2 Механізм взаємодії суспільства та економіки

Висновки

Отже, сучасна українська економічна політика спрямовується на створення сприятливих умов для нормального функціонування та розвитку підприємницької діяльності. Державою мають бути створені наступні умови: стабільність національної грошово-кредитної системи; послаблення податкового навантаження, стабілізація податкової системи за рахунок надання податкових канікул або зменшення ставок податків; забезпечення правоохоронного захисту активів та фінансової документації підприємницьких структур від рейдерських захватів, тощо; забезпечення сталого розвитку та підтримки у правовій сфері; підтримка тісної взаємодії підприємницьких структур із комерційними банками, науково-дослідними та навчальними центрами, консалтинговими організаціями, організаціями публічної сфери, тощо; активна фінансова та матеріально-технічна підтримка підприємництва; ефективний захист промислової та інтелектуальної власності; забезпечення ефективної політики реалізації та системи регулювання підприємницької діяльності державними органами; урегулювання вітчизняного законодавства відповідно до міжнародних норм та стандартів, тощо.

Соціально-економічною основою функціонування будь-якої економічної системи є відносини власності. Власність — соціологічна категорія, яка охоплює низку підсистем суспільних відносин (економічних, соціальних, правових, психологічних тощо), які прямо та опосередковано стосуються привласнення предметів природи у процесі праці та привласнення матеріальних і духовних благ.

Однією з умов забезпечення підприємницької діяльності є антимонопольне регулювання, яке передбачає: регулювання розподілу та місткості ринків; тарифне регулювання експортно-імпортних операцій; використання державних замовлень та контрактів; встановлення стандартів та показників якості товарів та послуг; декларування змін цін та встановлення обмежень вищої межі рівня цін і тарифів, а також регулювання певних норм рентабельності. Антимонопольне регулювання - це цілеспрямована державна діяльність, що здійснюється на підставі і в межах, що допускаються чинним законодавством, щодо встановлення та реалізації правил ведення економічної діяльності на товарних ринках з метою захисту добросовісної конкуренції та забезпечення ефективності ринкових відносин.

Взаємодія громадян країни у сфері економіки спрямована, перш за все, на отримання певних благ та послуг, а також на перерозподіл доходів з метою забезпечення соціальної справедливості в суспільстві та формування єдиного соціального організму,- як відмічає В.Г.Воронкова

Отже, вирішення проблем розвитку підприємництва є домінуючим фактором економічного зростання як на регіональному рівні, так і в державі в цілому.

Список використаних джерел

1. Конституція України (254к/96-ВР) 28.06.1996. - К.: Юриком, 1996. – 80 с.
2. Господарський кодекс України // Відомості ВРУ, 2005, N 18 – 144 с.
3. Науково-практичний коментар господарського кодексу України / Кол.авт.:Г.Л. Знаменський, В.В. Хахулін, В.С. Щербина та ін.; За заг. ред. В.К. Мамутова. – К.: Юрінком Інтер 2004. – 688 с.
4. Закон України «Про державно-приватне партнерство» // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, N 40, ст.524.
5. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» // Відомості Верховної Ради України. - 2000. -№48.-С.409.
6. Закон України «Про захист економічної конкуренції» N 3567-VI (3567-17) від 05.07.2011, ВВР, 2012, N 5.
7. Закон України «Про антимонопольний комітет України» N 3659-XII від 26.11.1993.
8. Гриньова В.М. Державне регулювання економіки: підручник / В.М. Гриньова, М.М. Новікова, - К.: Знання, 2008. – 398 с.
9. Копейчиков В.В. Правознавство: Підручник / За ред. В.В. Копейчикова, А.М.Колодія – К.: Юрінком Інтер, 2008.
10. Коваленко В.В. Курс адміністративного права України: підручник / ред.. В.В. Коваленко. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 808 с.
11. Кравченко В.В. Роль громадських організацій та інших неурядових структур у становленні та розвитку місцевого самоврядування в Україні: Наук.-практ. посібник / За ред. В.В. Кравченка. – К.: Атака, 2009.
12. Тимцуник В.І. Публічне адміністрування Навчальний посібник / В.І. Тимцуник, КІІВ, 2013.
13. Щербина В.С. Господарське право: підручник / В.С. Щербина; Міністерство освіти і науки, - 5 – те вид., перероб. і доп. – К.: Юрінком Інтер, 2012. – 600 с.
14. Ястремська О.М. Публічне адміністрування: Навчальний посібник / О.М. Ястремська, Л.О. Мажник. – Харків, ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 132с.
15. Воронкова В.Г. Управление как единый социальный организм / В.Г.Воронкова // Нова парадигма: альманах наукових праць / за ред. В.П.Бех.- К: 2002. - Вып.10.- С.-8-19.

Список використаних джерел

1. The Constitution of Ukraine (254 k/96-VR) June 1996. - К. : Ūrikom, 1996. 80 s.
2. Commercial code of Ukraine // Info ASE, 2005, N 18 – 144 s.
3. Scientific practical commentary of the commercial code of Ukraine / former author: G. L. Znamensky, V. V.Hahulın, V.S. Shcherbina, etc.; For the floor. Ed. V. K. Mamutova. – Kyiv : Ūrınkom Inter in 2004. 688 s.
4. The law of Ukraine "On public-private partnership» // Supreme Council of Ukraine (BD), 2010, N 40, 524.
5. Law of Ukraine "On State social standards and State social guarantees"// Supreme Council of Ukraine.-2000. No. 48. Pp. 409.
6. The law of Ukraine "On protection of economic competition" N 3567-VI (3561-17) from July 5th, VVR, 2012. N 5.
7. Law of Ukraine "On the Antimonopoly Committee of Ukraine N 3659-XII from 26.11.1993.
8. Grineva V. M. State regulation of the economy: tutorial /V. M.Grineva, M. M. Novikova, K.: Knowledge, 2008. – 398 s

9. Kopeychikov V. V. *Jurisprudence : tutorial / ed. V.V. Kopeychikov, A.M. Kolodiâ: Ūrinkom inter, 2008.2003: tutorial / ed. V.V. Kopeychikov, A. M. Kolodiâ. - Ūrinkom inter, 2008.*
10. Kovalenko V. V. *Course of administrative law of Ukraine: tutorial / ed. V. V. Kovalenko. – Kyiv : Ūrinkom inter, 2012. 808 s. 13. Shcherbyna vs. Commercial Law: textbook/s. Shcherbina; The Ministry of education and science, 5., pererob. and Ext. – Kyiv: Ūrinkom inter, 2012. -600*
11. Kravchenko V. V. *Role of NGOs and other non-governmental structures in the formation and development of local self-government in Ukraine: practices. Guide / ed. V. V. Kravchenko. K. : Attack, 2009.*
12. Timcunik V. I. *Public administration training manual / V. I. Timcunik, K. 2013.*
13. Shcherbyna B.S.. *Commercial Law : textbook / V.S. Shcherbina; The Ministry of education and science, 5., pererob. and Ext. – Kyiv: Ūrinkom inter, 2012.-600 s..*
14. Ástrems'ka O. M.. *Public Administration: study guide / O.M.Ástrems'ka, L.O. Mažnik. – Kharkiv NATIONAL University. S. Kuznecâ, 2015. 132 s.*
15. Voronkova V. G. *Control how edinyj Ukraina social an organism / V.G. Voronkova // A new paradigm: the Almanac of scientific works / ed. V.P. Bekh.- K: 2002. Issue 10.Pp.-8-19.*

РОМАНЕНКО Т. П. – доцент кафедри менеджмента організацій и управління проектами, Запорозька державна інженерна академія (Запоріжжє, Україна) E-mail: romanenko.tp@gmail.com

ГОСУДАРСТВО ЯК ГАРАНТ ОБЕСПЕЧЕННЯ УСЛОВИЙ ДЛЯ РАЗВИТИЯ И ЭФФЕКТИВНОГО ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье осуществлен анализ предпринимательской деятельности как самостоятельной, инициативной, систематической деятельности, которая осуществляется субъектами хозяйствования (предпринимателями). Эта деятельность осуществляется с целью достижения экономических и социальных результатов и получения прибыли. Выявлены сущность и направления государственного регулирования предпринимательства как влияния государства на деятельность предпринимательских структур с целью содействия и обеспечения условия и эффективного функционирования. Рассмотрены направления, по которым осуществляется государственная поддержка предпринимательской деятельности и обоснованы тенденции их развития. Проанализирована роль антимонопольного законодательства и его роль в цивилизационной конкурентной борьбе. Как вывод: раскрыты взаимоотношения общества и экономики, которые развиваются стремительно и неустанно, в зависимости от структуры субъектов хозяйствования, а также влияния внешних условий, которые формируют общественные взаимоотношения.

Ключевые слова: предпринимательство, предприниматель, экономика, бизнес, государственная поддержка предпринимательской деятельности, антимонопольное регулирование, конкуренция, общество.

Romanenko, Tatyana - Associate Professor Head of the Department of Management of Organizations and project management, Zaporozhye State Engineering Academy (Zaporizhzhya, Ukraine) E-mail: romanenko.tp@gmail.com

THE STATE AS A GUARANTOR OF CONDITIONS FOR THE DEVELOPMENT AND EFFECTIVE BUSINESS FUNCTIONING

The paper analyzes business activities as independent, proactive, systematic at the risk of economic activities carried out by business entities (entrepreneurs). This activity is carried out in order to achieve economic and social benefits and profit. The essence and directions of state
Держава як гарант забезпечення умов для розвитку та ефективного функціонування підприємницької діяльності

regulation of business as state influence on the activities of businesses to promote and to ensure their effective functioning, exposed areas on which the state support of entrepreneurship and justified their development trends are detected. Antitrust law and its role in a civilized competition are analyzed. In conclusion of the relationship of society and economy developing rapidly and constantly, depending on the structure of business entities and the impact of external conditions that shape social relationships are revealed.

Keywords: *business, entrepreneur, economics, business, state support for entrepreneurship, competition regulation, competition, society*

*Рекомендовано до публікації д-р філос.наук, проф. Воронковою В.Г.
Дата надходження рукопису 15.01.2017 р.*